

Katholieke Hogeschool Kempen
Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs
(professioneel gerichte bachelor)

19 januari 2009

Accreditatie bestaande Opleiding

NVAO Accreditatierapport en -besluit

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
3.1	Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
3.2	Werkwijze	5
3.3	Domeinspecifiek referentiekader	6
3.4	Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	6
4	Opleiding	9
5	Beoordeling	10
5.1	Doelstellingen opleiding	10
5.2	Programma	11
5.3	Inzet personeel	15
5.4	Voorzieningen	17
5.5	Interne kwaliteitszorg	19
5.6	Resultaten	21
6	Oordelen visitatiecommissie	22
7	Oordelen NVAO	23
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	24

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 4 juni 2008 heeft Katholieke Hogeschool Kempen bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de VLHORA. De aanvraag is ontvangen op 12 juni 2008.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Katholieke Hogeschool Kempen

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Katholieke Hogeschool Kempen goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Vorselaar wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2008-2009 tot en met het einde van het academiejaar 2015-2016.

Den Haag, 19 januari 2009

Voor de NVAO,

K.L.L.M. Dittrich
(voorzitter)

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 4 juni 2008 heeft Katholieke Hogeschool Kempen bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor). De aanvraag is ontvangen op 12 juni 2008.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft Katholieke Hogeschool Kempen een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: VLHORA.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005)

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: VLHORA

Visitatiecommissie:

- Voorzitter: Paul De Winne, gewezen coördinerend inspecteur basisonderwijs (domeinspecifieke deskundigheid)
- Leden:
 - Ton Kallenberg, lector Educatie aan de Hogeschool Leiden (onderwijsdeskundigheid en evaluatiedeskundigheid)
 - Fabienne Blontrock, directeur van een vrije katholieke basisschool (domeinspecifieke deskundigheid)
 - Bea Slootmaekers, directeur van een stedelijke basisschool (domeinspecifieke deskundigheid)

Secretaris: Walter Melis, voormalig academisch directeur Karel de Grote-hogeschool

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 2 december 2005 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

De visitatie van de opleiding Onderwijs: kleuteronderwijs aan de hogescholen gebeurde conform de werkwijze zoals die is vastgelegd in de 'Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR-VLHORA, februari 2005'.

Op 1, 13 en 14 februari 2006 werd de commissie officieel geïnstalleerd.

De visitatiecommissie heeft een domeinspecifiek referentiekader voor de opleiding opgesteld en aan de opleidingen bezorgd.

Elk commissielid heeft het zelfevaluatierapport en de bijlagen bestudeerd, de geselecteerde eindwerken gelezen en zijn argumenten, vragen en voorlopig oordeel vastgelegd in een

checklist, waarvan de secretaris een synthese heeft gemaakt. De synthese werd uitvoerig besproken en beargumenteerd door de commissieleden.

Het visitatiebezoek aan de opleiding Bachelor in het Onderwijs: kleuteronderwijs van Katholieke Hogeschool Kempen vond plaats op 29, 30 en 31 januari 2007.

Tijdens de visitatie werd gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van alle leidingen die bij de opleiding betrokken zijn. Tijdens de visitatie werd bijkomend informatiemateriaal bestudeerd en werd een bezoek gebracht aan de instelling met het oog op de beoordeling van de accommodaties en de voorzieningen voor de studenten. De secretaris heeft in samenspraak met de voorzitter en de commissieleden, op basis van het zelfevaluatie-rapport, de checklisten en de motiveringen een ontwerp opleidingsrapport opgesteld.

Het ontwerp opleidingsrapport werd aan de hogescholen gezonden. De reactie van de opleiding op het ontwerp opleidingsrapport werd door de commissie in een slotvergadering besproken. De commissie stelde ook een vergelijkend gedeelte op. Hierin worden de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de visitatie vergelijkenderwijs weergegeven.

In een aantal gevallen leidde de reactie van de opleiding tot een aanvullend bezoek door (een afvaardiging van) de visitatiecommissie om de nieuwe informatie verder te verifiëren. De resultaten van het aanvullende bezoek aan de betrokken opleiding werden door de voltallige visitatiecommissie besproken.

Alle oordelen en wegingen gebeurden volgen de beslisregels zoals geformuleerd in de *Handleiding onderwijsvisitaties*.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

In september 1998 werd het besluit van de Vlaamse regering betreffende de basiscompetenties van de leraren goedgekeurd. In 2000-2001 liet de minister een evaluatie uitvoeren van de lerarenopleiding, ook van de basiscompetenties. Deze besprekingen hebben geleid tot een ontwerp van besluit dat op het moment van de visitatie nog niet was vastgesteld. Wat de basiscompetenties betreft bleef het besluit van 1998 nog steeds van kracht. Het ontwerp van besluit waarover reeds gecommuniceerd werd met de departementen lerarenopleiding kon evenwel als een geactualiseerde leidraad worden gebruikt. Dit impliceert dat de visitatiecommissie onder andere aandacht had voor de wijze waarop de opleidingen de actualisering vorm (zou) geven in hun programma aan zorgbeleid en gelijke kansen en aan de competenties in verband met het gebruik van ICT.

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit 4 leden. Er heeft geen student deelgenomen aan de visitatie. In een mail, d.d. 21 mei 2008, heeft VLHORA aan de NVAO laten weten dat er heel weinig studenten (4) zich kandidaat hadden gesteld. Daarvan heeft er één nog voor de start van de visitatie afgehaakt, twee haakten af omdat ze een stage deden in het

buitenland. VLHORA heeft aan VVS bijkomende kandidaten gevraagd maar dat heeft uiteindelijk niets opgeleverd. In een mail, d.d. 20 juni 2008, heeft VLHORA aan de NVAO laten weten hoe de commissie het ontbreken van een student heeft opgevangen.

- Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat het zelfevaluatierapport van de Katholieke Hogeschool Kempen een zeer goed opgemaakt document is dat op een overzichtelijke manier aangeeft op welke manier de opleiding haar opdracht vorm geeft. Het stelde de commissie in staat om zich een kritisch oordeel te vormen over haar werkwijze. De commissie meent dat de opleiding met haar zelfevaluatie duidelijk haar kritische ingesteldheid weergeeft;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- het beroepsprofiel;
- wettelijke eisen (basiscompetenties leraar).

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Katholieke Hogeschool Kempen is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

nederlands- vlaamse accreditatie organisatie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

- instelling: Katholieke Hogeschool Kempen
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging: Vorselaar
- graad en de kwalificatie: Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs
- niveau en oriëntatie: professioneel gerichte bachelor
- studieomvang: 180 studiepunten
- afstudeerrichtingen: geen
- onderwijstaal: Nederlands
- studiegebied: Onderwijs
- Bijkomende titel die houders van de graad van deze opleiding kunnen voeren: kleuteronderwijzer
- aard van de aanvraag: accreditatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet¹;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'²;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan³.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

De commissie heeft vastgesteld dat algemene, algemene beroepsgerichte en beroepsspecifieke basiscompetenties richtinggevend zijn voor de invulling van de opleidingsonderdelen en voor de keuze van werk- en organisatievormen. Uit het beroepsprofiel heeft de opleiding de basiscompetenties afgeleid die de startbekwaamheid van een leerkracht bepalen. De competenties sluiten bovendien aan bij de beroepsregelgeving, de noden en de eisen van het werkveld en vakgenoten. De commissie leidt dit af uit het feit dat de opleiding de eindkwalificaties verkende bij het werkveld en vakgenoten. Dat gebeurde via het overlegplatform, de Nascholingsdienst, de mentorenopleiding en een bevraging van derdejaarsstudenten en afgestudeerden.

Het departement heeft een visie op onderwijs en leren geëxpliciteerd in de visieteksten Zelfstandig leren en Visie op onderwijs. De krachtlijnen van de visie zijn het constructivisme, het ervaringsgericht onderwijs, een leertheoretisch en didactisch model en het

¹ Art.7 en 8 van het reglement ' tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

² Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

³ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

competentiegericht opleiden. De commissie waardeert dit onderwijsconcept. Zij stelt ook vast dat in diverse plannen en overzichten de competentiegerichtheid van de opleiding duidelijk wordt aangegeven.

De competenties zijn vertaald in de opleidingsdoelen voor de drie studiejaar. In de opleidingsdoelstellingen kan de internationale dimensie explicieter worden opgenomen. De commissie kon wel waarnemen dat er in het curriculum meer aandacht komt voor internationalisering.

De commissie kon vaststellen dat studenten over de opleidingsdoelstellingen geïnformeerd worden via onder meer de studiegids, de ECTS-fiches, de takenbundel, de moduleboeken en het stage-informatieboek. Ze had inzage in deze documenten. Tijdens het gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld kon de commissie eveneens vaststellen dat ook zij vertrouwd zijn met de doelstellingen.

Een aanbeveling van de commissie bij dit onderwerp luidt dat de vertaling van de visie en doelstellingen naar het concrete onderwijsprogramma voor alle medewerkers helder moet worden gemaakt.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

Het vernieuwde opleidingsprogramma is een doelgerichte concretisering van de eindkwalificaties van de opleiding. Bij de samenstelling ervan had de opleiding aandacht voor de selectie van de kennis voor een kleuteronderwijzer, de ontwikkelingslijn daarin en de vereiste didactische kennis en vaardigheden.

De inhoud van het programma geeft aan studenten groeikansen om de vooropgezette eindkwalificaties van bachelor te bereiken. Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats via interactie en studiemateriaal dat ontleend is aan de beroepspraktijk.

Uit de ter beschikking gestelde moduleboeken leidt de commissie af dat de studenten weinig geconfronteerd worden met primaire literatuur. Zij beveelt aan om hier meer aandacht aan te besteden. Dit omdat de opleiding op deze manier niet appelleert aan de specifieke leeractiviteiten van de studenten, zoals samenvatten en hoofd- en bijzaken onderscheiden. Ook het toegepast onderzoek verdient volgens de commissie meer aandacht. Op basis van het curriculum en de moduleboeken kon ze vaststellen dat reflectievaardigheden aan de orde komen, maar het verrichten van onderzoek als methodiek niet.

Het programma heeft volgens de commissie voldoende verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied. Werkveldervaring voor studenten wordt doorheen de drie jaren systematisch en in de tijd geleidelijk opgebouwd via de stage. Er zijn initiatieven om de kwaliteit van de stageplaats te borgen. Daarnaast moet de student zelfstandig een werkstuk maken over een thema dat gerelateerd is aan de praktijk van het kleuteronderwijs.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding initiatieven neemt om de onderwijsontwikkelingen in binnen- en buitenland op te volgen, zoals 'Opleiding in de School' en de Professional Development Schools. Voor wat binnenlandse ontwikkelingen betreft, is het ervaringsgericht onderwijs verwerkt in het curriculum. De commissie begrijpt dat het beleid de afgelopen tijd vooral intern gericht is geweest om de interne vernieuwingsprocessen op de rails te krijgen.

Volgens de commissie vindt er weinig uitwisseling plaats met de beide andere opleidingen in het departement. Zij vindt dit een gemiste kans, omdat men voor tal van onderwerpen een vorm van verdieping zou kunnen bereiken.

De commissie nam kennis van de beleidsverklaring internationalisering. Ze had inzage in de doelstellingen en het actieplan dat het departement elk jaar uitwerkt voor internationalisering. Ze bekeek eveneens het overzicht van de internationale partners van de opleiding. Studenten en lectoren worden jaarlijks geïnformeerd over de uitwisselingsmogelijkheden.

De commissie heeft de studiegids en de opleidingsbrochure bestudeerd en stelt vast dat er een verticale en horizontale samenhang van het programma is. Deze samenhang wordt volgens haar gewaarborgd. Het programma kent een sequentiële opbouw en coherentie in termen van het normtraject.

De studieomvang voldoet aan de formele eisen die de overheid vooropstelt.

De hogeschool heeft zich volgens de commissie in het verleden gedurende geruime tijd toegelegd op de uitvoering van studietijdmetingen en hun opvolging. De opleiding inventariseert studiebelemmerende factoren via enquêtes, bevragingen, informatie van de studentenraad en informatie van de dienst Studiebegeleiding. Het zelfevaluatie-rapport geeft voorbeelden van dergelijke factoren en maatregelen die de opleiding nam om deze te reduceren. De commissie meent te mogen stellen dat het programma geen belangrijke knelpunten heeft die de studievoortgang van studenten belemmeren.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding uitdrukkelijk werk maakt van de afstemming tussen het didactisch concept en de doelstellingen. Ze nam kennis van het overzicht van de gebruikte werk- en onderwijsvormen en stelt vast dat deze competentiegericht leren bevorderen. Verwijzingen naar leerplannen in de uitwerking van de modules komen volgens haar beperkt uit de verf.

De commissie bestudeerde de leermiddelen die de opleiding ter beschikking stelde en meent te mogen stellen dat de kwaliteit naar behoren is. Ze wil hierbij wel opmerken dat de vormgeving van cursussen en syllabi kleur en beeld mist.

De inrichting en het concept van de "onderwijswerkplaats" wordt door de commissie gewaardeerd. Deze biedt mogelijkheden om zowel coöperatief als individueel, begeleid of zelfstandig, met gebruik van allerlei didactische, audiovisuele of technologische hulpmiddelen te leren.

De commissie stelt dat de beoordelingen, toetsingen en examens meten in welke mate de leerdoelen van het programma zijn bereikt. Ze merkt echter op dat - hoewel er ook moderne toetsingsvormen zijn - de wijze waarop sommige examens worden samengesteld vrij traditioneel is.

De beoordeling en toetsing gebeuren onder meer aan de hand van uit de praktijk gelichte situaties. Studenten zijn bekend met de criteria van en de eisen verbonden aan de evaluatie. Resultaten van toetsing worden naar studenten teruggekoppeld. Het beleidsteam beoordeelt de wijze waarop studenten worden getoetst. In verslagen van personeelsvergaderingen nam de visitatiecommissie kennis van bijsturingen naar aanleiding van deze beoordelingen.

De vorm en de inhoud van het programma houden rekening met de kenmerken van instromende studenten. Deze wordt gekenmerkt door studenten die veelal afkomstig zijn uit de regio. De opleiding laat bijgevolg haar regionale positie ook in het curriculum en de stageplaatsen tot uiting komen.

Tijdens de gesprekken stelt de opleiding dat zij steeds meer vragen ontvangt van studenten met een ander diploma. Daarom neemt ze zich voor om het aanbod van keuzemogelijkheden en flexibele leerwegen voor studenten en het werkveld te vergroten.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

In het kader van het personeelsbeleid werkte de hogeschool een procedure uit voor onder meer aanwerving, bevordering en evaluatie. De commissie had inzage in deze procedure. Bij aanwerving worden vakdeskundigheid, didactische bekwaamheid en ervaring met het beroepenveld als voorwaarden gesteld. Nieuwe personeelsleden krijgen een aanvangsbegeleiding.

Bij het vastleggen van het personeelsbestand worden de kerntaken, de inhoud van het curriculum en de hierbij vereiste competenties betrokken. De commissie heeft vastgesteld dat onderwijsverstrekking en onderwijs- en stagebegeleiding voor de meeste lectoren het hoofdbestanddeel uitmaken van hun opdracht.

Bij inzage van het overzicht personeelsbezetting heeft de commissie vastgesteld dat er praktijklectoren worden ingezet voor onder meer dansexpressie, muzikale vaardigheid en muzische vorming. Zij meent dat de inzet van deze praktijklectoren de identificatie van de student als kleuteronderwijzer versterkt.

Uit het document Begeleiding en evaluatie van beginnende en ervaren lectoren leidde de commissie af dat er een onderscheid gemaakt wordt tussen een begeleidend functioneringsgesprek en een formele evaluatie. Er gaat steeds minstens één begeleidend functioneringsgesprek vooraf aan de formele evaluatie.

De commissie besluit dat er behoorlijke aandacht is voor de professionalisering van het personeel. Zij volgen allen geregeld bijscholing, veelal in de regio of elders in Vlaanderen. De frequentie van de internationale bijscholing ligt niet hoog.

Tijdens de gesprekken stelde de commissie vast dat de betrokkenheid van het personeel hoog is. Er heerst in de opleiding een onderlinge verbondenheid en een collegiale cultuur. De commissie waardeert de uitdrukkelijke opvolging van de studenten door het personeel. Vooral de laagdrempeligheid van de contacten tussen studenten en lectoren valt haar op.

De personeelsleden zijn volgens de commissie inhoudelijk, onderwijskundig en organisatorisch bekwaam. Zij leggen een verbinding tussen de opleiding en de beroepspraktijk door contacten met het werkveld via de Nascholingsdienst, het

stagenetwerk en onderzoek. Deze contacten stimuleren eveneens de onderzoeksvaardigheden van lectoren.

De opleiding heeft een procedure om gastlectoren, afkomstig uit het werkveld, voor een bepaald aantal uren in te schakelen. De commissie had inzage in een uitgebreid overzicht van gastlectoren.

Er zijn contacten met buitenlandse instellingen, maar de lectoren participeren niet structureel in internationale netwerken. De commissie meent bijgevolg dat de internationale contacten van het personeel niet echt uitgebreid zijn. Zij adviseert om de participatie van de lectoren aan internationale meetings en studiebezoeken aan te moedigen.

Het aantal personeelsleden bedraagt 18 studenten per VTE. Lectoren percipiëren een toenemende werkdruk, maar signaleren geen belangrijke knelpunten in verband met de omvang van het personeelsbestand. Toch wil de commissie benadrukken dat de werkdruk van personeelsleden grenzen heeft.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Inzet personeel.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

De commissie stelde vast dat de hogeschool een doordacht en op onderwijs afgestemd huisvestingsbeleid voert en daarmee inspeelt op actuele ontwikkelingen. De lokalen zijn hedendaags van inrichting, met een gamma aan audiovisuele apparatuur en computerfaciliteiten. De bibliotheekcollectie en -voorzieningen zijn afgestemd op de doelstellingen van de opleiding.

De commissie is positief over de onderwijswerkplaats. Ze beoordeelt deze als een voorbeeld van een krachtige leeromgeving. Het is volgens haar duidelijk zichtbaar dat de opleiding in het concept rekening heeft gehouden met de voorkeuren van studenten en lectoren.

De (kelder)ruimte voor het bewegingsonderwijs vond de commissie minder aantrekkelijk. Ze merkt ook op dat het in de gebouwen en gangen niet zichtbaar is dat het om een departement Lerarenopleiding gaat. Tijdens de rondgang zag ze nochtans een grote hoeveelheid uitstekend materiaal dat daarvoor zou kunnen dienen.

Tijdens de gesprekken geven studenten en lectoren aan dat zij tevreden zijn over de materiële voorzieningen.

Het departement stelt jaarlijks een begeleidingsplan op. Departementaal ondersteunende diensten zijn de Ombudsdienst, de dienst Studentenvoorzieningen en de dienst Psychosociale- en studiebegeleiding. In de opleiding wordt studiebegeleiding opgenomen door het opleidingshoofd, de leerbegeleider, de stagebegeleider en de lectoren.

Het zelfevaluatie rapport geeft aan dat de opleiding studie- en studentenbegeleiding ziet als een elementair onderdeel van onderwijs, inherent aan leren. Begeleiding wordt dan ook zoveel mogelijk geïntegreerd in het curriculum. De commissie meent te mogen stellen dat de verschillende varianten en initiatieven van studiebegeleiding effectief zijn met het oog op studievoortgang.

Er zijn verschillende kanalen voor informatieverstrekking aan kandidaat-studenten. Voor de eerstejaarsstudenten is er een onthaal geïntegreerd in een module.

De opleiding werkt met een studentenvolgsysteem waarbij in een dossier synthesesresultaten worden bijgehouden van de stemtest, de studie en de stage. Studenten bevestigen dat de informatievoorziening en studiebegeleiding overeenkomen met hun verwachtingen.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

Het zelfevaluatie rapport geeft aan dat de hogeschool toonaangevend wil zijn in kwaliteitszorg en kwaliteitsontwikkeling. Op hogeschooniveau is er een Kwaliteitsraad met werkgroepen. De visie, structuur en systematiek van de hogeschool geven richting aan de manier waarop kwaliteitszorg binnen de opleiding vorm krijgt. De streefdoelen worden vastgelegd in het beleidsplan en in de actieplannen van de werkgroepen en opleidingen.

Om kwaliteitsontwikkeling te waarborgen hanteren het departement en de opleiding een systematiek die gebaseerd is op het EFQM-systeem en de PDCA-cirkel, de beleidscyclus, de werkgroepen, het kwaliteitshandboek en meetinstrumenten. De commissie waardeert het kwaliteitshandboek en vooral de visie op de zorg voor kwaliteit van het onderwijs in al zijn facetten.

De commissie merkt op dat de opleiding scherp in de gaten houdt of en hoe zij de streefdoelen uit het verleden realiseert. Dit blijkt onder meer uit de voortgangsrapporten. Met betrekking tot de gefundeerdheid van de streefdoelen voor de toekomst, heeft de commissie de overtuiging dat de opleiding weet waar ze naartoe wil en hoe ze dat zal doen. In diverse documenten vindt de commissie een planning van de innovaties voor de komende jaren.

Wat betreft de terugkoppeling naar studenten over veranderingen via verbeteringsacties na enquêtes, stelt de commissie vast dat die onbestaande is. Ze beveelt de opleiding dan ook aan de terugkoppeling naar de studenten te formaliseren.

Medewerkers, studenten, alumni en het beroepenveld worden bij de kwaliteitsontwikkeling betrokken via overleg- en medezeggenschapsorganen, raden, werkgroepen en onderwijsevaluatie. De commissie heeft onder meer via inzage van verslagen vastgesteld dat de raden en commissies die bij de kwaliteitszorg betrokken zijn behoorlijk functioneren. Tijdens de gesprekken geeft de opleiding aan dat zij in het kader van interne kwaliteitszorg moeilijkheden ervaart om studenten structureel te betrekken, bijvoorbeeld via de studentenraad.

De betrokkenheid van de afgestudeerden en het beroepenveld bij onderwijsevaluaties en curriculumvernieuwingen kan volgens de commissie worden verbeterd.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

De realisatie van de doelstellingen wordt getoetst via perceptie- en prestatiemetingen: de bevraging van laatstejaarsstudenten, de examenresultaten van laatstejaarsstudenten, de resultaten van stage en eindwerk, de bevraging van afgestudeerden, de slaagcijfers eerste en derde jaar in relatie met de instroom en de slaagcijfers in het eerste jaar.

De kwaliteit van de stage en het eindwerk en de voorbereiding van de afgestudeerden op hun instap in het werkveld zijn volgens de commissie naar behoren.

De hogeschool heeft een uitgebreid netwerk van internationale contacten die eveneens gelden voor de opleiding kleuteronderwijs. De commissie had inzage in het document Internationalisering LOV... Iets voor jou? en meent dat er voldoende mogelijkheden zijn. Studenten van de kleuteropleiding nemen minder deel aan internationale uitwisselingsprogramma's, hoewel er voldoende mogelijkheden zijn. Verder stelt de commissie dat ook de deelname van lectoren aan internationalisering beperkt is. Op basis van deze bevindingen adviseert ze de opleiding om het buitenland meer in het curriculum te brengen en contacten te leggen met basisscholen die deelnemen aan Comeniusprojecten.

De opleiding stelt jaarlijks een overzicht op van de tewerkstelling. De cijfers geven aan dat er een daling is van de tewerkstelling in het onderwijs. Afgestudeerden zijn over het algemeen tevreden over de mate waarin de basiscompetenties in de opleiding aan bod komen. Het werkveld is tevreden over het niveau van de afgestudeerden.

Kwaliteitsindicatoren geven een beeld van het onderwijsrendement. Het gemiddelde slaagcijfer voor het eerste jaar is 56,33%, voor het tweede jaar 89,55% en voor het derde jaar 99,38%. De gemiddelde studieduur is drie jaar en vijf maanden. De hogeschool peilt naar oorzaken van het afhaken. De commissie adviseert om na te gaan welke acties er kunnen worden genomen op basis van de resultaten van het onderzoek naar niet-slagen en afhaken.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Resultaten.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	facet	oordeel
1 Doelstellingen	Voldoende	1.1 niveau en oriëntatie	Goed
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	Goed
2 Programma	Voldoende	2.1 eisen gerichtheid	Goed
		2.2 relatie doelstellingen - programma	Goed
		2.3 samenhang programma	Goed
		2.4 studielast	Voldoende
		2.5 toelatingsvoorwaarden	Goed
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	Voldoende
		2.8 beoordeling en toetsing	Goed
		2.9 masterproef ⁴	Nvt
3 Inzet personeel	Voldoende	3.1 eisen gerichtheid	Voldoende
		3.2 kwantiteit	Voldoende
		3.3 kwaliteit	Goed
4 Voorzieningen	Voldoende	4.1 materiële voorzieningen	Goed
		4.2 studiebegeleiding	Goed
5 Interne kwaliteitszorg	Voldoende	5.1 evaluatie resultaten	Goed
		5.2 maatregelen tot verbetering	Voldoende
		5.3 betrokkenheid	Voldoende
6 Resultaten	Voldoende	6.1 gerealiseerd niveau	Voldoende
		6.2 onderwijsrendement	Voldoende

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

⁴ Enkel voor masteropleidingen

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	Voldoende
2 Programma	Voldoende
3 Inzet personeel	Voldoende
4 Voorzieningen	Voldoende
5 Interne kwaliteitszorg	Voldoende
6 Resultaten	Voldoende

Eindoordeel van de NVAO: positief

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

Het accreditierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van Katholieke Hogeschool Kempen uitgevoerd door VLHORA.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
F 31 70 312 23 01
E info@nvaio.net
W www.nvaio.net

Aanvraagnummer # 3013

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2008-2009 tot het einde van academiejaar 2015-2016.